

بوم در لباس عشایر

صفر علی یازلو

کارشناس مسئول امور عشایر آموزش و پرورش

است. دوم اینکه در مسئولان ستادی، جرئت و جسارت سپردن مسئولیت بخشی از برنامه درسی به مدیران محلی ایجاد شده است و آن‌ها در عمل به ندای خروج از تمرکز پاسخ داده‌اند. سوم اینکه به تنوع اقلیم‌ها در این کشور پهناور که ویژگی‌های منحصر به فرد دارد و اقوام گوناگون را در خود جای داده، توجه عملی شده است. چهارم، به یکی از درخواست‌های مقام معظم رهبری

نظام‌های آموزشی موفق و کارآمد بخش قابل توجهی از برنامه درسی خود را به صورت غیر متمرکز و با مدیریت منابع محلی به اجرا در آورده‌اند. همچنین، تجربه چند ده ساله کشورمان، برنامه ریزان را به سمت نیمه متمرکز کردن آموزش و پرورش سوق داده است تا طرح بوم (برنامه ویژه مدرسه) را تولید کنند و به اجرا بگذارند. تولید و اجرای این برنامه از چند نظر قابل توجه است: اول اینکه حداقل به یکی از راهکارهای سند تحول بنیادین که به مثابه قانون اساسی آموزش و پرورش است، جامعه عمل پوشانده

در مدرسه‌های عشایری، به‌منظور حمایت از آداب و رسوم اجتماعی و حفظ میراث فرهنگی زیست‌بوم عشایر؛

□ برنامه‌ریزی و اجرای طرح «تلاشگران امروز، برگزیدگان فردا» که به مهارت‌آموزی متناسب با نیازهای دانش‌آموزان هر مدرسه ناظر است و با تلاش مدیران و معلمان ایثارگر عشایر، با هدف ایجاد مهارت‌های اولیه و کشف استعدادها دانش‌آموزان اجرا می‌شود.

□ برنامه‌ریزی و اجرای طرح «مهارت‌آموزان جوان» در مدرسه‌های متوسطه دوم، با هدف آموزش حداقل یک مهارت به دانش‌آموزان عشایری، برای آمادگی ورود به بازار کار.

فعالیت‌های یاد شده با رویکرد تفویض اختیار به اداره‌ها و کارشناسی‌های عشایر استان‌ها محمول شده و برنامه‌ریزی و اجرای آن‌ها، متناسب با ظرفیت‌های هر استان، متفاوت است؛ اگرچه در عمل هنوز نیازمند تغییر نگرش‌ها در خصوص برنامه‌ی بوم هستیم.

«دفتر آموزش و پرورش عشایر» که اینک به «دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر» تغییر نام یافته است، در کنار مجموعه

دفترهای وزارت آموزش و پرورش، تلاش می‌کند برنامه‌ی بوم را مطابق آنچه پیش‌بینی شده است، به‌منصه‌ی ظهور برساند و مدرسه‌های مناطق عشایری را که اتفاقاً از مدرسه‌هایی هستند که اجرای این برنامه در آن‌ها به‌سهولت می‌تواند به‌اجرا درآید، بهره‌مند کند.

چند نکته

□ مدرسه‌های عشایری و روستایی، به دلیل داشتن ویژگی‌های جمعیتی، می‌توانند بهترین مدرسه‌ها برای اجرایی کردن راهکار ۵-۵ سند تحول بنیادین باشند، زیرا جمعیت حاضر در این مدرسه‌ها، از نظر فرهنگی، تفاوت چندانی با یکدیگر ندارند و معمولاً از یک تیره و طایفه هستند.

□ برنامه‌ی ویژه مدرسه می‌تواند نظام برنامه‌ریزی را در آموزش و پرورش ارتقا دهد، به شرط آنکه در مدرسه‌های منتخب کارگروه برنامه‌ریزی تشکیل شود و متصدیان آن برای اجرای این برنامه دوره‌های لازم را به‌صورت کارگاهی طی کنند.

□ گذر از برنامه‌ریزی متمرکز به نیمه‌متمرکز به‌طور قطع فایده‌هایی دارد که در سال‌های آینده ظهور و بروز خواهند داشت، اما نکته قابل توجه در این زمینه، نظارت‌های نظام‌مند از استاد تا صف است که اگر درست صورت بپذیرد، می‌تواند به اجرای صحیح برنامه و استحکام آن کمک کند.

□ (بوم) طرح مخصوص مدرسه است و دست‌اندازی در اجرای آن، به‌جز چارچوب‌های کلی، به اصل آن لطمه خواهد زد. لذا امید است مدیران آموزش و پرورش با اعمال نظرهای ستادی خود در اجرای آن دخالت نداشته باشند.

(حفظه‌الله تعالی) پاسخ داده شده است.

البته این موضوع از ابعاد دیگری هم قابل بررسی است که اینک مجال آن نیست.

زیست‌بوم عشایر که زیست‌بومی خاص در جامعه ایرانی است و درون خود ویژگی‌های منحصر به فردی دارد، نیازمند توجه ویژه است و تولید این برنامه می‌تواند به ارتقای سطح فرهنگ و رفتار و بینش اجتماعی و استحکام روابط و مناسبات درونی آن کمک کند. در این زیست‌بوم، از شمال تا جنوب و از غرب تا شرق و حتی مرکز ایران، تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی بسیاری دیده می‌شود که توجه به آن‌ها حائز اهمیت است.

دفتر آموزش و پرورش عشایر که سال‌های پیش و پس از انقلاب اسلامی به‌امور مربوط به آموزش و پرورش این زیست‌بوم می‌پردازد، با همین نگاه متعالی که «هر بومی برنامه ویژه خود را می‌طلبد» به وجود آمده است. این دفتر در سال‌های متمادی، با نگاه تسهیلگری و پشتیبانی از برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش نقش خود را ایفا کرده و برای اجرایی شدن برنامه‌ها، به متناسب‌سازی و سپس اجرای آن‌ها در زیست‌بوم عشایر پرداخته است.

فعالیت‌های دفتر آموزش و پرورش عشایر در این زمینه عبارت‌اند از: □ برنامه‌ریزی و اجرای جشنواره بازی‌های بومی و محلی

بوم (بوم) طرح مخصوص مدرسه است و دست‌اندازی در اجرای آن، به‌جز چارچوب‌های کلی، به اصل آن لطمه خواهد زد